

Branschnätverk - förorenade sediment

Nyheter och information

Mars 2025

Denna information går ut till er som anmält er till branschnätverket för förorenade sediment. Har ni tips på nyheter eller vill avanmäla er från utskicken, vänligen kontakta sediment@naturvardsverket.se. Informationsutskicken finns även tillgängliga på webbplatsen renasediment.se.

På gång inom myndighetssamverkan om förorenade sediment

- Arbetet med att **inventera förorenade sedimentområden** fortsätter i hela landet. Hittills har länen gått igenom ca 3 500 objekt i den inledande skrivbordsinventeringen (fas 1) och fler än 200 områden har provtagits i fält (fas 2). Under 2025 planeras ytterligare verifierande fältprovtagningar i ca 300 områden.
- **Erfarenheter från inventering och verifierande undersökningar** har samlats in, bland annat vid en workshop för länsstyrelserna i januari. Utifrån erfarenheterna vidareutvecklas stöd och rekommendationer för inventeringarna som delas bland annat på Renare Marks Vårmöte den 19–20 mars, där SGU håller en session om *Stöd vid planering, genomförande och utvärdering av verifierande provtagning inventering förorenade sediment fas 2*.

Övrigt från myndigheter och andra aktörer

- Sedan 2024 är det möjligt att söka bidrag från Naturvårdsverket för att utföra **pilotprojekt** för att testa åtgärdsmetoder, spridningsminskande åtgärder och metoder för omhändertagande av massor kopplat till förorenade områden.

På sidan [Förorenade områden – statlig finansiering \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

finns ansökningsmall och instruktioner för 2025 års ansökningsomgång som pågår mellan den 1 april och 1 oktober.

Bidraget kan sökas av statliga myndigheter, kommuner, branschorganisationer, ideella organisationer och andra icke vinstdrivande verksamheter som uppfyller förutsättningarna för bidrag för pilotprojekt. Forskare och företag kan ingå i projektgruppen, men kan inte vara bidragsmottagare.

Under 2024 beviljades bidrag till fem projekt, varav ett är ett test av en muddringsmetod för förorenade fibersediment och ett annat om åtgärder av förorenade båtuppställningsplatser. Information om de projekt som

beviljats bidrag samt "Frågor och svar" som stöd vid ansökningar finns här: [Bidrag till pilotprojekt för åtgärder av förorenade områden \(naturvardsverket.se\)](#).

- Nu är det möjligt för studenter att söka **praktikplats** under hösten hos Naturvårdsverket – bland annat med inriktning mot förorenade mark- och sedimentområden. Läs mer här: [Lediga jobb \(naturvardsverket.se\)](#).
- En ny tillsynsvägledning med fokus på förebyggande rutiner för att minimera spridningen av **farliga ämnen från fritidsbåtsverksamhet** har tagits fram av flera myndigheter i samverkan: [Förebygga spridning av farliga ämnen från fritidsbåtar \(naturvardsverket.se\)](#).
- Hur kan tillsynsmyndigheter arbeta med **effekter av ett förändrat klimat** som innebär en ökad risk för spridning av föroreningar i miljön? På den här sidan samlar Naturvårdsverket vägledning om hur risker kan bedömas och beaktas vid tillsyn av förorenade områden: [Förorenade områden i ett förändrat klimat \(naturvardsverket.se\)](#).
- **Lantmäteriet** har gjort mer data, såsom höjddata, marktäcke och ortofoton, tillgänglig utan avgift: [Värdefulla datamängder \(lantmateriet.se\)](#).
- Information om särskilt **känsliga vattenmiljöer i sjökort** har testats längs delar av Östersjökusten. I en rapport beskrivs hur miljöerna har valts ut och hur rekommendationerna tagits fram: [Identifiering av känsliga undervattensmiljöer i Stockholms skärgård \(su.se\)](#).

Forskning och utveckling

Nedan ges exempel på projekt och studier som berör vattenmiljöer och sediment. Hänvisningar till publikationer eller webbsidor som tagits fram av andra än de samverkande myndigheterna görs för att bidra till spridningen av information som rör förorenade sediment och ska inte uppfattas som att de samverkande myndigheterna tagit ställning till eller ställt sig bakom innehållet.

- Forskningsutlysningar:
 - Formas stödjer forskning för **en kemikaliesäker framtid** och fram till 25 maj kan medel sökas för förberedande projekt: [En kemikaliesäker framtid \(formas.se\)](#).
 - Formas utlyser också medel för projekt som förbättrar möjligheten att **nyttiggöra forskningsresultat**. 21 maj är sista ansökningsdag: [Effekt! Från forskning till nytta \(formas.se\)](#).
 - För forskningsprojekt med fokus på **åtgärder för att skydda Östersjön** exempelvis mot påverkan av föroreningar, går det att söka medel från Baltic Sea Action Plan Fund fram till den 18 april: [Baltic Sea Action Plan Fund \(nefco.int\)](#).
- Den 12:e februari 2025 höll Naturvårdsverket en konferens där de sex forskningsprojekt som erhållit medel via **Miljöforskningsanslaget** med inriktning förorenade sediment presenterades. Syftet med konferensen

var att främja utbyte av kunskap mellan forskare och myndigheter. Vid konferensen deltog även länsstyrelser, kommuner och konsultföretag. Rapporter från projekten kommer att publiceras under våren 2025. En första rapport finns redan tillgänglig, om en metod för mätning av föroreningstransport med gasflöden från fiberbankar: [CoGas-projektet \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se).

- I en ny avhandling från Stockholms universitet presenteras resultat från tester med olika typer av **tunnskiktstäckning** för att sanera förorenade sediment på plats: [Hållbar sanering av förorenade bottensediment \(havet.nu\)](https://havet.nu).
- Miljöövervakning av miljögifter i fisk, musslor och fågelägg visar att ämnen såsom **DDT, PCB och dioxin minskar** i den marina miljön och att förbud mot ämnena och uppströmsarbete har en effekt: [Flera miljögifter minskar \(havet.nu\)](https://havet.nu).
- I takt med att fler kemikalier används i samhället behövs också mer utvecklade metoder för att upptäcka dessa i miljön. Vid Stockholms universitet har en ny **metod för att analysera hydrofoba organiska ämnen i sediment** testats: [Exploiting molecular ions for screening hydrophobic contaminants in sediment using GC-APCI-IM-HRMS \(pubs.acs.org\)](https://pubs.acs.org).
- Resultat från undersökning av **miljögifter i sediment** längs Bohuskusten och i Göta älv finns sammanställda i en rapport: [BVVF GVV – Insamling och analys av metaller och miljögifter i sediment 2022 och 2023 \(pdf\) \(bvvf.se\)](https://bvvf.se).
- Växthusgasen metan kan bildas i sediment och sprida sig upp till atmosfären. En ny studie visar att en stor del av **metanutsläppen** sker via bubblor som bildas i sedimenten: [Metanbubblor dominerar utsläppen i bräckt skiktat vatten \(su.se\)](https://su.se).
- Hur mycket metan som frigörs från sediment beror bland annat av näringsinnehåll och syresättning. Här är ett exempel på undersökning där **förhållandena för metanutsläpp** har studerats: [Spatial and seasonal variations in dissolved methand across a large lake \(wiley.com\)](https://wiley.com).
- Grunda vikar längs Östersjön utgör viktiga **naturliga kolsänkor** visar en studie inom projektet Levande vikar: [Influence of landscape characteristics and submerged aquatic vegetation on sediment carbon and nitrogen storage in shallow brackish water habitats \(nature.com\)](https://nature.com).

Konferenser, studiebesök mm

- 19 mars 2025. [Can the risks of PFAS be contained without a ban?](#) Baltic breakfast, Stockholms universitets Östersjöcentrum.
- 19–20 mars 2025. [Renare Marks Vårmöte](#), Göteborg.

- 16–20 juni 2025. [AquaConSoil](#), Liège, Belgien.
- 30 juni – 4 juli 2025. [16th International Symposium on the Interactions between Sediments and Water](#). The International Association for Sediment Water Science (IASWS) i Le Touquet, Frankrike.
- 6-10 oktober 2025. [SedNet Conference 2025: Healthy sediments](#). Madrid, Spanien.

Nyligen hållna seminarier och konferenser

- [Pesticider – bedömning av effekter på hälsa och miljö](#). 22 januari 2025. Baltic breakfast. En sammanfattning och inspelning från seminariet finns tillgänglig.
- [BATTELLE Sediment conference](#), 27–30 januari 2025. Tampa, Florida.
- [Invasiva främmande arter – resurs eller hot?](#) 19 februari 2025. Baltic breakfast. En sammanfattning och inspelning från seminariet finns tillgänglig.

Myndighetssamverkan om förorenade sediment, SESAM

